

●
Afgørelser – Reg. nr.: 01992.00

**Fredningen vedrører: Benniksgård - Ophævet se
07830.00**

● **Domme**

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

● **Fredningsnævnet**

11-01-1953

Kendelser

Deklarationer

●

FREDNINGSNÆVNET >

BENNIKSGÅRD

513 GRÅSTEN

1211 I SV 12,3 ha

INDHOLDSFORTEGNELSE

- Overenskomst af 11/1 1953 (nævn), lyst 26/11 1953, om fredning for udsigt. Status quo med beplantningsforbud m.v.
- Afgørelse af 1/3 1991 (nævn - 72/90) - tilladelse på vilkår til etablering af golfbane (over 3 fredninger).
- Afgørelse af 21.12.1992 (OFN 6/92) - som ophæver fredningen arelaet indgår i ny større fredning, se reg.nr. 7730.00.

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 26 /11 1953)

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende matrikelnumre:

2 Rinkenæs Ejerlav, Rinkenæs

Gældende matrikulært kortbilag: november 1953

Se også REG. NR.: .2572.00.1, .6233.00.1

FREDEDE AREALER

Kommune: Gråsten

Ejerlav: Rinkenæs

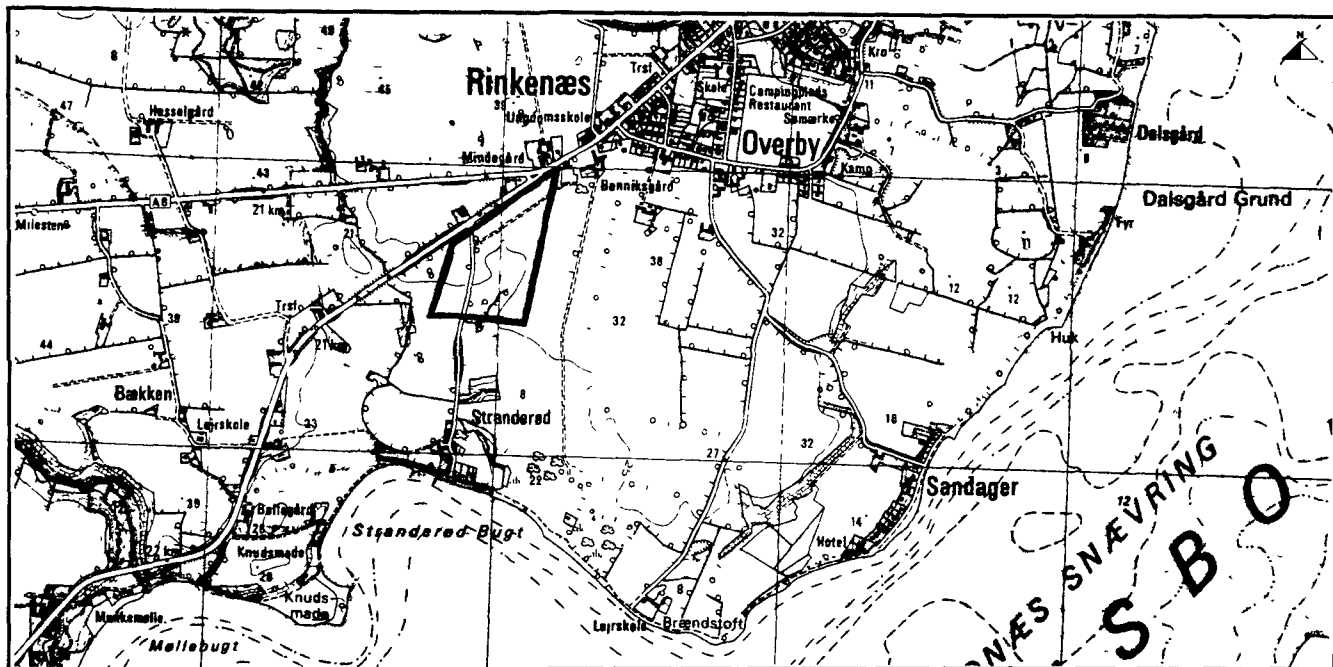
Matr.nr.: 2

Lokalitet: Udsigt fra Sønderborg/Kruså vejen og fra Flensborg Fjordvej til Flensborg fjord "Benniksgård".

J.nr.: F.N. j.nr.:

O.F.N.j.nr.:

F.P.U.j.nr.: 540-90-6-76

Reproduceret af Sønderjyllands Amtsråd med tilladelse (A400/76) af Geodætisk Institut.

Kort nr.: 1211 I SV

Skala: 1:25.000

Bekendtgjort:

Sagsrejser:

Fredningsnævnets deklARATION: 11.1.1973

Kort udarbejdet dato: 26.10.1976

Overfredn.nævnets kendelsesdato:

Kort revideret dato:

Arealstørrelse: 12,3032 ha

Kort revideret dato:

Interessezone: I (landområde af største interesse)

Ejerforhold: Privat

Formål: Udsigt fra Flensborg Fjordvej og Sønderborg-Kruså vejen over Flensborg fjord.

Påtaleret: Fredningsnævnet

Diverse:

Indhold:

Arealet må ikke forandres, men skal som hidtil udnyttes som landbrugsareal. Der må ikke på arealet opføres bygninger af nogen art eller anbringes beplantninger, hegn eller andet, der kan være til hinder for den frie udsigt.

Afskrift .

Tingbogsbetegnelse : ..... Anmelder :
 Tingbogen for Rinkenæs ..... Frædningsnævnet for Aabenraa
 bind XII bl. 2 art. nr. .... amtsrådskreds .
 2Rinkenæs ejerlav og
 sogn. .... Stempel- og gebyrfri i henhold
 ..... til lov nr. 140 af 7. maj 1937
 ..... § 33 .

Frædningsdeklaration .

Undertegnede gårdejer Knud Friis af Benniksgaard i Rinkenæs sogn erklærer herved for mig og efterfølgende ejere af den nævnte landbrugsejendom art. 2 af Rinkenæs ejerlav og sogn, tingbogen for Rinkenæs bind XII blad 2, at det nedennævnte areal af størrelse 12,3032 ha af ejendommens jorder på begge sider af vejen til Stranderød fra Flensborg fjordvej, over hvilket areal der fra landevejen Sønderborg - Krusaa (hovedvej 8) og Flensborg fjordvej er fri udsigt til Flensborg fjord og Angel, skal være fredet således, at tilstanden på arealet ikke må forandres, men at arealet skal udnyttes som hidtil som landbrugsareal og at det navnlig skal være forbudt på arealet at opføre bygninger af enhver art , herunder drivhuse, boder og skure , og at anbringe beplantninger, hegn eller andet, der kan være til hinder for den frie udsigt fra landevejen Sønderborg - Krusaa (hovedvej 8) og fra Flensborg fjordvej over arealet til Flensborg fjord og Angel .
 Arealet er ubebygget .

Det fredede område er af amtslandinspektøren i Aabenraa indtegnat med rød skraveret brønne langs grænserne på det til denne deklaration hørende matrikulkort, som vedhæftes deklarationen, og det omfatter følgende parceller og parcelldele af kortblad 7 og 8 kortdistrikt Rinkenæs, nemlig :

Kortblad 7 af parcel 42	0,1095 ha
parcel 48	0,4150 "
" 49	1,8222 "
" 169/157	0,0176 "
	<u>at overføre 2,3643 ha</u>

	overført	2,3643 ha
Kortblad 7 af parcel 170/157		0,0046 "
parcel 227/43		4,7236 "
" 228/46		1,0853 "
" 230/0,47		0,0022 "
" 231/46		0,0009 "
" 232/0,47		0,0100 "
" 261/0,47		0,0064 "
af parcel 262/52		0,1908 "
af parcel 263/52		1,2480 "
parcel 237/155		0,0128 "
parcel 238/155		0,0088 "
af parcel 251/0,42		0,0083 "
Kortblad 8 af parcel 136/67		0,0144 "
" " af " 162/67		0,5128 "
" " af " 163/68		2,0972 "
" " af " 140/70		0,0128 "
		<u>12,3032 ha</u>

Det fredede områdes østlige grænse følger østgrænsen af parcellerne 49 og 227/43 indtil parcel 42, hvis østgrænse følges til knækket, hvorfra fortsættes i forlængelse af grænsen i en lige linie ud til landevejen Krusaa-Sønderborg (hovedvej 8.). Fra nævnte linies skæringspunkt med landevejen følger det fredede områdes nordlige (nordvestlige) grænse parcellerne 42, 227/43 og 228/46's skel mod landevejen Krusaa-Sønderborg (hovedvej 8) og imod Flensborg fjordvej indtil Stranderødvejen, hvorfra fortsættes i en ret linie i sydvestlig retning, trukket gennem parcellerne 136/67, 162/67, 140/70 og 163/68 indtil det fredede områdes sydgrænse, som dannes af parcel 49's sydlige skel og en i forlængelse af dette fra dets vestlige endepunkt mod vest trukket ret linie, indtil denne linie skærer den ovennævnte gennem parcellerne 136/67, 162/67, 140/70 og 163/68 trukne rette linie.

Det fredede områdes østlige grænse har en længde af ca. 550 m, den nordvestlige og vestlige grænse ca. 700 m og den sydlige grænse ca. 370 m.

Denne deklaration udstedes i henhold til post 7 i min købekontrakt med jordlovsudvalget om stamparcellen af Benniksgaard.

Deklarationen vil være at tinglyse som servitutstiftende på ejendommen med respekt af for tiden indestående hæftelser, dog uden udgift for mig .

Påtaleberettiget er fredningsnavnet for Aabenraa amtsrådskreds:

Benniksgaard i Rinkeås, den 11. januar 1953 .

Knud Friis

Ovenstående fredningsdeklaration tiltrædes .

For landbrugsministeriet efter bemyndigelse .

STATENS JORDLOVSUDVALG , den 9. juli 1953 .

P . U . V .

E . B .

Regnar Pedersen

Indført i dagbogen for retskreds nr. 95, Lundtofte og Nybøl herreder, den 26 NOV. 1953. Dagbog nr. 3322
Lyst Tingbog for Rinkeås Bd XII Bl.2 : Skab E. nr. 693,
på art. 2 Rinkeås, af areal 121,8218 ha. efter udstykning den 1/12 1952 .

Dommeren for Retskreds Nr. 95, Lundtofte og Nybøl Herreder

K. E. Hansen
est.

Afgiftsfri ifl.
lov nr. 140/1937 .
Efter afgiftslovens
§ 14 II svares 2 kr.

Ac. P.T.

Afskriftens rigtighed bekræftes .

Fredningsnavnet , den 16 december 1953 .

for

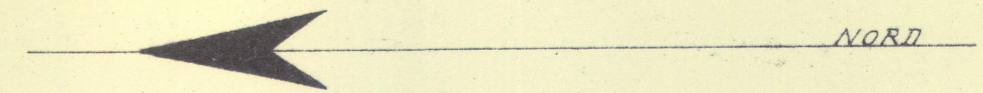
Aabenraa amtsrådskreds

J. K. V.
Permin

KORT>

Kortblad 7.

Kortblad 8

til Sønderjylland
fra Krusaa Landevej
Art. 473 (bd. III bl. 392)

Den danske Stat med Kommissarius
for Konfiskation af tysk og japansk Ejendom som dispositionsberet-
tiget.

Art. 2 (bd. III bl. 79)

Art. nr. 700 og 713 er sammenlagt
med art. nr. 2.

Afriiset er berigtiget med hensyn hertil.

Aabenraa d. 19. september 1953.

Amtslandinspektør.

I henhold til meddelelse fra tingbogen står
art. nr. 2 nu anført under bd. III bl. 2 som
tilhørende landbrugsministeriet (Statens
Jordlovsudvalg.

Amtslandinspektøren i
Aabenraa, den november 1953
P. A. U.

Amtslandmåler

Art. 165, (bd. III bl. 195) Rinkenæs Sognekommune
Art. 2 (bd. III bl. 79)
Art. 466, (bd. III bl. 392) Den danske Stat med Kommissarius
for Konfiskation af tysk og japansk
Ejendom, som dispositionsberettiget.

(bd. III bl. 195), Rinkenæs Sognekommune

Art. 465

Art. 165

Art. 466
(bd. III bl. 392)

Art. 2
(bd. III bl. 79)

(bd. III bl. 195) Rinkenæs Sognekommune

Den danske Stat med Kommissarius for
Konfiskation af tysk og japansk Ejendom som dispositionsberettiget

Kortblad 8.

Afrids efter matrikelkortet

over

et terrain af kortdistrikt Rinkenæs kortblad 7 og 8,

Rinkenæs Sogn, Aabenraa Amtsrådsreds,

Målestoksforh. ca 1:2000.

E. j. nr. 157/1949

udfærdiget uden gebyr i henhold til

§ 33 i lov nr. 140 af 7 maj 1937

Amtslandinspektøren
I Aabenraa 19. Okt. 1949
P. A. U.

Grænse for areal hvorover udsigten ønskes
fredet i h. t. naturfredningsloven.

Indtegnet i oktober 1949

Amtslandinspektør.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 01992.00

Dispensationer i perioden: 01-03-1991 - 21-12-1992

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS

Sydlig fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

- 5 MAR. 1991

Den 1. marts 1991 afholdt nævnet møde i Rinkenæs med formanden, dommer S.A.Koustrup, det amtsrådsvalgte medlem, afdelingsleder August Møller, Vojens, og suppleanten for det kommunalvalgte medlem, Poul Morville.

Der foretoges:

J.nr. 72/90

Ansøgning fra Gråsten kommune om tilladelse til etablering af Golfcenter på Benniksgaard ved Rinkenæs i Gråsten kommune.

§ 34/§ 34 a.

For Gråsten kommune mødte borgmester Peter Brodersen, 5 medlemmer af kommunens tekniske udvalg og kommuneingeniør Sven Dall samt kommunaldirektør Ejner Stolling.

For amtsrådet mødte Allan Zinn og Aase Østergaard.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomiti mødte Hans Dall og Mogens Jacobsen.

Ejeren af Benniksgaard, gårdejer Mads Friis, var mødt.

For Skov- og Naturstyrelsen mødte skovrider Sven Gravsholt.

Sagens bilag fremlagdes.

Det foreliggende projekt blev drøftet.

ad SW 1211/8-0020

Det fremgår af sagen, af Golfcentret skal omfatte en 18 hullers Golfbane og en par-3 bane med 9 huller m.v., ialt ca. 60 ha, hvoraf ca. 50 ha er beliggende på arealer indenfor 3 fredninger. I tilknytning til golfbanen, men udenfor de fredede arealer, placeres centerbygninger med bl.a. overnatnings- og restaurationsbygninger.

De 3 fredninger som berøres er:

Brændstoffredningen, jfr. overfredningnævnets kendelse af 24. april 1962.

Formålet med fredningen har været at frede mod bebyggelse og beplantning samt at bevare området som arealer i almindelig landbrugsdrift. Iøvrigt må der ikke opstilles master m.v. og heller ikke foretages terrænændringer.

Udsigtsfredning fra Sønderborg-Krusåvejen jfr. deklARATION af 11. januar 1973.

Fredningens formål er at sikre den fri udsigt over Flensborg Fjord. Arealet skal som hidtil udnyttes som landbrugsareal.

Bækkenfredningen, jfr. overfredningsnævnets kendelse af 24. august 1978 og 18. februar 1980.

Fredningens formål er at bevare det kuperede kystområde samt sikre geologiske og botaniske interesser. Arealerne skal som hidtil anvendes til landbrugs- og skovdrift.

Det blev oplyst, at golfcentret vedrører ca. 13 ha af Bækkenfredningens ca. 156 ha, ca. 22 ha af Brændstoffsfredningens 68 ha og hele det udsigtsfredede areal på ca. 15 ha.

Samtlige mødte, bortset fra Skov- og Naturstyrelsens repræsentant, anbefalede golfprojektet, idet dog repræsentanterne for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité anførte, at de ikke havde mandat til at godkende projektet på hovedforeningens vegne. Lokalkomitéen kunne dog fuldt ud anbefale projektet på visse vilkår, som de redegjorde for og afleverede i skriftlig form til nævnet.

Skovrider Sven Gravsholdt henviste til de af Skov- og Naturstyrelsen til fredningsnævnet fremsendte skrivelser af 28. november 1990 og 28. januar 1991, hvoraf fremgår, at styrelsen er af den opfattelse, at nævnet ikke kan behandle sagen efter naturfredningslovens § 34, men at projektet kræver en helt ny fredningssag i henhold til naturfredningslovens § 34a. Skov- og Naturstyrelsen kan iøvrigt ikke anbefale, at der rejses ny fredningssag med henblik på at placere golfbane i de fredede områder.

De mødte, som anbefalede golfprojektet, anførte i det væsentlige følgende argumenter:

Projektet berører ikke det materielle i de tre fredninger. Bortset fra den ændrede anvendelse af arealerne, sker der ingen egentlige/væsentlige indgreb, idet der alene på under 4% af arealerne agtes foretaget visse mindre terrænændringer ved nogle tee-steder, greens og bunkers. Disse beskedne terrænændringer er langt mindre end de terrænændringer som accepteres under landbrugsdrift. Der sker generelt ikke indgreb på arealerne, som er "værre" end det, der lovligt kunne ske ved landbrugsdrift, som f.eks. hjortefarm, majsdyrkning eller dyrkning af andre høje vækster. Der er tale om 60 ha marginaljord, som "braklægges", hvilket er i god overensstemmelse med moderne landbrugspolitik. Man kan ikke og bør ikke tolke landbrugsdrift i 1990'erne med "briller" fra 1960'erne. Tilmed gives der offentlig adgang til hele arealet. De under Bækkenfredningen nævnte geologiske og botaniske interesser vedrører ikke golfarealet, men arealer i Munkemøllslugten, der ligger ca. 1 km fra Golfbanen og på den anden side af landevejen. Skov- og Naturstyrelsen har ikke

anført konkrete indvendinger imod projektet, hvorfor man må gå ud fra, at der alene er tale om, at modstanden skyldes principielle grunde, altså en mere konservativ bureaukratisk opfattelse af tingenes uforanderlighed.

Fredningsnævnet skal først udtale følgende vedrørende spørgsmålet, om sagen kan behandles efter naturfredningslovens § 34:

De meget beskedne terrænændringer, som projektets gennemførelse vil medføre, kan i sig selv ikke udelukke, at sagen kan afgøres efter naturfredningslovens § 34.

Det væsentlige spørgsmål er, hvorvidt den ændrede anvendelse af arealet for landbrugsdrift til golfcenter udelukker en afgørelse efter § 34. Det er nævnets opfattelse, at der naturfredningsmæssigt ikke er en afgørende forskel på de to anvendelsesmåder, og at det er af betydning for naturen, herunder vildtet, at der ved projektets gennemførelse udgår ca. 60 ha af landbrugsdrift, hvilket iøvrigt er i overensstemmelse med moderne landbrugspolitik. Der er i den forbindelse endvidere enighed om, at det bør være muligt at anlægge et andet og bredere syn på begrebet landbrugsdrift i dag end tidligere, specielt fordi projektet tildels kan anskues som en "braklægning" af landbrug. Nævnet lægger også vægt på, at hele arealet åbnes for offentlig adgang.

Alt taget i betragtning er der enighed om, at nævnet kan behandle sagen efter naturfredningslovens § 34.

Det er iøvrigt nævnets opfattelse, at det vil være et urimeligt spild af resurser, hvis en fredningssag efter § 34a ville resultere i et afslag.

Herefter og da Skov- og Naturstyrelsen ikke har oplyst konkrete indvendinger imod projektet, meddeler nævnet hermed den ansøgte tilladelse på følgende vilkår:

1. at offentligheden sikres færdsel til fod i området, f.eks. ad trampestier, og at der gennem vejvisning sikres adgang til udsigtshøjen "Høffelbjerg" fra Gendarmstien,
2. at nødvendige terrænændringer holdes på et absolut minimum max +/- 40 cm, og at skrænterne ved bunkers tilsås med græs. Terrænændringer udover +/- 40 cm skal forlods søges godkendt af fredningsnævnet.
3. at hjortefarmen på Benniksgård nedlægges indenfor hele det areal, som er omfattet af de 3 fredninger, og at alle trådhegn og pæle samt foderhuse fjernes,
4. at der ikke sker sprøjtning eller gødskning på de ca. 34 ha som udlægges til roughs,
5. at der ikke etableres bygninger af nogen art indenfor de fredede områder,
6. at der ikke plantes nye træer eller buske i området uden særlig dispensation fra fredningsnævnet,
7. at den del af Bækkenfredningen, der ligger øst for Stranderrødvej ikke kan inddrages til Golfbane eller dele heraf,
8. at der udarbejdes en samlet plantnings- og bevaringsplan for området i samråd med amtets fredningsafdeling, Statsskovvæsenet og Naturfredningsforeningens lokalkomite. Planen forelægges nævnet til godkendelse,
9. at rough'en "anlægges" således, at arealet tilgodeser fugle- og dyrevildt mest muligt med bl.a. vildtremiser,
10. at banerne nærmest de nuværende og påtænkte stier, herunder Gendarmstien planlægges således, at færdsel på stierne kan foregå med minimum af risiko for at blive ramt af en

vildfaren golfkugle,

11. at vandløb ikke må rørlægges. Vandhuller i området, herunder kunstig anlagte, skal bevares, dog fjernes volde langs bredder.
12. at arealerne igen skal anvendes i henhold til kendelserne, såfremt anvendelse som golfbane måtte ophøre.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Overfredningsnævnets afgørelse af

21. december 1992

om ændring af tidligere fredninger med henblik
på anlæg af et golfcenter ved Rinke-
næs i
Gråsten kommune, Sønderjyllands amt (sag nr..111-6)

Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds har den 5. februar 1992 afsagt en kendelse, hvorved tidligere fredninger ændres for at muliggøre anlæg af et golfcenter på arealer mellem Rinke-
næs og Flensborg fjord. Kendelsen omfatter ca. 60 ha under landbrugs-
ejendommen Benniksgaard, hvis ejer har frafaldet erstatning i anled-
ning af fredningsændringerne.

Danmarks Naturfredningsforening har påklaget fredningsnævnets kendelse til Overfredningsnævnet.

Sagens baggrund.

Området er bortset fra ca. 13 ha omfattet af dels en fredningsdeklara-
tion af 11. januar 1953 (Benniksgaardfredningen), dels Overfrednings-

nævnets kendelse af 24. april 1962 (Brændstoftfredningen) og dels Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1980 (Bækkenfredningen).

Fredningsnævnet traf den 1. marts 1991 en afgørelse, hvorved golfbaneanlægget blev tilladt ved en dispensation efter naturfredningslovens § 34. Overfredningsnævnet ophævede den 1. maj 1991 denne afgørelse, idet tilladelsen reelt indebar en delvis ophævelse af fredningsbestemmelserne og derfor ikke kunne meddeles med hjemmel i naturfredningslovens § 34. Der var herefter ikke anledning for Overfredningsnævnet til at tage stilling til, om anlæg af golfbane på arealerne ville være i strid med fredningernes formål.

I forståelse med ejendommens ejer fremsatte Gråsten kommune den 21. oktober 1991 forslag til en sådan ændring af de gældende fredningsbestemmelser, jf. naturfredningslovens § 34 a, at der på de omhandlede arealer kan anlægges golfbane uden bebyggelse. Golfcentrets bebyggelse findes eller vil blive opført uden for fredningsområdet.

I december 1991 indtrådte Sønderjyllands amtskommune som medrejser af fredningssagen.

Fredningsnævnets kendelse.

Hovedindholdet af fredningsnævnets kendelse af 5. februar 1992 er, at der i fredningsområdet tillades anlagt golfbane efter nævnets godkendelse af et detailprojekt, og at der kun må foretages de ændringer af områdets tilstand iøvrigt, som golfbaneanlægget betinger. Der må eksempelvis ikke foretages andre terrænændringer eller opføres bygninger, heller ikke den beboelsesbygning som ejeren i henhold til fredningskendelsen af 24. april 1962 har ret til at opføre i denne del af fredningsområdet.

Kendelsen indeholder også bestemmelser om offentlighedens adgang i området og om naturpleje. Disse bestemmelser er opdelt i forskellige regelsæt afhængigt af, om området udnyttes til golfspil eller ikke.

Sagens behandling for Overfredningsnævnet.

Overfredningsnævnet har den 6. maj 1992 og påny den 7. oktober 1992 foretaget besigtigelse og afholdt offentligt tilgængeligt møde med de i sagen interesserede.

I skriftlige henvendelser og under mødet den 6. maj 1992 er navnlig fremsat følgende synspunkter:

Danmarks Naturfredningsforening har påstået fredningsnævnets kendelse af 5. februar 1992 ophævet, således at de hidtidige fredningsbestemmelser for området fortsat vil være gældende. Foreningen har anført, at der principielt ikke bør tillades anlagt golfbaner på fredede arealer og slet ikke på et af de smukkeste steder ved Flensborg fjord. Der foreligger ikke de tungtvejende samfundsmæssige hensyn, som efter Overfredningsnævnets praksis skal være til stede, for at en gældende fredning kan tillades ændret. Arealerne drives i dag landbrugsmæssigt og skal efter de gældende fredningsbestemmelser bevares som landbrugsjord. Selv om en golfbane ikke vil fjerne udsigten over fjorden, vil den fremkalde et ganske andet landskab og derfor stride mod fredningsformålet.

Gråsten Byråd og Sønderjyllands Amtsråd v/ Udvalget for teknik og miljø har påstået fredningsnævnets kendelse stadfæstet. Det er herved navnlig anført, at de ændrede fredningsbestemmelser fortsat holder arealerne åbne og sikrer udsigten over fjorden, men yderligere vil medføre en forbedring af de landskabelige og biologiske værdier og gøre området tilgængeligt for offentligheden. Endvidere undgås en landbrugsmæssig udnyttelse af arealerne, som ville være i overensstemmelse med de hidtidige fredningsbestemmelser, men være landskabeligt og biologisk uheldig.

Byrådet har i øvrigt særligt henvist til, at et golfcenter vil fremme turist- og friluftslivet i regionen og have gunstige følger for beskæftigelsen. Amtsrådsudvalget har særligt fremhævet kendelsens bestemmelser om anlæg af offentligt tilgængelige stier, uanset om golf-

centret bliver etableret, og har tillige oplyst, at amtsrådet den 2. marts 1992 har vedtaget et forslag til tillæg til regionplanen, hvorefter en bebyggelse umiddelbart uden for fredningsområdet kan anvendes som feriehotel som en del af golfcentret.

Miljøministeriet v/Planstyrelsen har oplyst, at styrelsen vil indstille til miljøministeren at godkende forslaget til regionplantillæg, såfremt fredningsnævnets kendelse stadfæstes.

Miljøministeriet v/ Skov- og Naturstyrelsen har anbefalet fredningsnævnets kendelse stadfæstet. Styrelsen er enig med Danmarks Naturfredningsforening i, at der som principielt udgangspunkt ikke bør være golfbaner i fredede områder. Under forudsætning af, at fredningsformålet kan opretholdes, bør dette udgangspunkt dog forlades, hvis en nøje vurdering fører til, at fordelene ved en anvendelse af det fredede areal til golfspil vil overstige ulemperne. I det foreliggende tilfælde er disse betingelser opfyldt.

Ejendommens ejer har udtalt, at han efter nogen betænkelse accepterede Gråsten kommunes forslag om anlæg af golfbane på Benniksgaards jorder. En del af fredningsområdet må betegnes som marginaljord, og alternativet til golfbaneanlæg var, at han af økonomiske grunde måtte udvide den animalske produktion og indhegne et betydeligt areal til fritgående grisesøer med flytbare farekasser, og den traditionelle planteavl måtte omlægges til frugtplantage og produktion af juletræer. Konkrete planer for en sådan produktionsomlægning var udarbejdet, før kommunens forslag til golfbaneanlæg fremkom.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har anbefalet fredningsnævnets kendelse stadfæstet og herved udtalt sig i det væsentlige som byrådet og amtsrådsudvalget.

Nogle omboende har ligeledes støttet golfbaneprojektet, medens andre har udtalt sig imod.

Efter mødet den 6. maj 1992 lod Overfredningsnævnet mundtligt meddele de i sagen interesserede, at det ved flertalsafgørelser var besluttet

at tillade området anvendt til golfspil bortset fra ca. 10 ha syd for Fjordvejen og øst for vejen Stranderød, og at der i øvrigt måtte forventes nogle mindre ændringer af fredningsbestemmelserne.

Efter anmodning fra Gråsten kommune udsatte Overfredningsnævnet herefter sin endelige afgørelse for at give kommunen lejlighed til at fremsætte et ændringsforslag.

Ifølge dette ændringsforslag af 17. september 1992 udvides fredningsområdet med ca. 17 ha mod øst. Det areal, der således foreslås inddraget i fredningsområdet og dermed anvendt til golfbane, er i dets helhed omfattet af dels Overfredningsnævnets kendelse af 24. april 1962 (Brændstoffredningen), dels Overfredningsnævnets kendelse af 21. maj 1962 (Knutzfredningen). Ejerne af arealet har tiltrådt ændringsforslaget og frafaldet et muligt krav på fredningerstatning.

I skriftlige henvendelser og under mødet den 7. oktober 1992 er navnlig fremsat følgende synspunkter på ændringsforslaget:

Gråsten kommune har anført, at den arealbegrænsning af golfbaneanlægget, som Overfredningsnævnets tidligere beslutning medfører, er yderst uheldig. Den vil medføre, at de enkelte baner kommer til at ligge ganske tæt, og dette vil være landskabeligt forringende og til ulempe for golfspillerne. De omhandlede ca. 17 ha mod øst har landskabeligt set samme karakter som de arealer, der nu er tilladt anvendt til golfspil, og de udsigtshensyn, der ligger bag Overfredningsnævnets beslutning om ikke at tillade golfspil på ca. 10 ha umiddelbart syd for Fjordvejen, gør sig ikke gældende for dette areals vedkommende.

Danmarks Naturfredningsforening har udtalt sig imod ændringsforslaget. Overfredningsnævnets foreløbige beslutning er beklagelig, og der bør af både principielle og konkret landskabelige grunde ikke tillades en yderligere udvidelse af golfbaneanlægget.

Sønderjyllands amt, Miljøministeriet v/ Skov- og Naturstyrelsen, Landsforeningen Dansk Vandrelaug og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomitè har udtalt sig til støtte for kommunens ændringsforslag

under forudsætning af, at der anlægges offentligt tilgængelige stier på det omhandlede areal, selv om golfbaneprojektet ikke virkeliggøres.

Overfredningsnævnets beslutninger.

I sagens behandling og afgørelse har deltaget 10 af Overfredningsnævnets 11 medlemmer, dog kun 9 medlemmer for så vidt angår kommunens ændringsforslag.

Indledningsvis skal Overfredningsnævnet enstemmigt udtale:

Der er og har længe været hjemmel i lovgivningen for at foretage ændringer af gældende fredninger, når forslag hertil behandles efter reglerne for gennemførelse af nye fredninger.

Ethvert forslag om fredningsændring må undergives en konkret vurdering, men Overfredningsnævnet finder fortsat, at der skal foreligge tungtvejende samfundsmæssige grunde for at tillade en fredningsændring i strid med det oprindelige fredningsformål. Overfredningsnævnet finder tillige, at der må udvises tilbageholdenhed over for forslag om ændringer, som vel ikke anfægter fredningsformålet, men som ikke kan begrundes med et ønske om bedre varetagelse af fredningsmæssige hensyn.

Et flertal på 6 medlemmer udtaler herefter:

Formålet med de gældende fredningsbestemmelser for det omhandlede område var i første række at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystområde og bevare den fri udsigt over Flensborg fjord. De gældende fredninger forbyder derfor bl.a. ny bebyggelse og beplantning, men de udelukker ikke, at der foretages landskabeligt og biologisk set uheldige omlægninger af landbrugsdriften, og de giver ikke offentligheden ret til at færdes i området. Fredningsnævnets nu afsagte kendelse opretholder forbudene mod ny bebyggelse og beplantning, pålægger ejeren at foretage naturpleje og åbner området for offentligheden.

Efter flertallets opfattelse er fredningsændringerne ikke i strid med de oprindelige fredningsformål, og de fredningsmæssige hensyn vil blive bedre varetaget. Der findes derfor i overensstemmelse med myndighedernes samstemmende vurdering at måtte lægges en sådan vægt på hensynene bag forslaget om et golfcenter ved Rinkenæs, at der bør tillades anlæg af golfbaner i området, selv om landskabets karakter derved ændres.

Mindretallet på 4 medlemmer udtaler:

Et ønske om anlæg af golfbaner kan ikke udgøre tungtvejende samfundsmæssige grunde til en fredningsændring i strid med formålene med de gældende fredninger fra 1962 og 1980. Efter mindretallets opfattelse vil de landskabelige værdier, som disse fredninger tilsigtede opretholdt, ikke blive bevaret ved landbrugsarealernes omdannelse til golfbaner. Som følge af de gældende fredningsbestemmelser kan ejerens alternative planer om udnyttelse af jorden til frugt- og nåletræsplantager ikke gennemføres. Mindretallet finder derfor, at fredningsnævnets kendelse bør ophæves.

På det hermed foreliggende grundlag udtaler et flertal på 6 medlemmer (mindretallet samt 2 medlemmer under ovennævnte flertal):

Samspillet mellem udsigten fra Fjordvejen og de landskabelige værdier gør det påkrævet, at det areal, der mod vest afgrænses af vejen Stranderød og mod syd af en bakkekam, fortsat anvendes landbrugsmæssigt. Dette areal på ca. 10 ha kan derfor ikke tillades anvendt som bestemt i fredningsnævnets kendelse af 5. februar 1992.

Mindretallet på 4 medlemmer har kunnet tiltræde fredningsnævnets beslutning om, at også dette areal må anvendes til golfspil. Mindretallet har herved lagt hovedvægten på, at udsigten over fjorden ikke vil blive forringet, selv om der anlægges golfbane på arealet.

Til kommunens ændringsforslag af 17. september 1992 bemærker et flertal på 6 medlemmer:

Overfredningsnævnet har under sagens behandling tiltrådt en fredningsændring, som muliggør etablering af et golfcenter ved Rinkenæs. Der er ikke i det for Overfredningsnævnet anførte tilstrækkeligt grundlag for at tillade golfbanearealet udvidet mod øst.

Mindretallet på 3 medlemmer har kunnet tilslutte sig ændringsforslaget.

Herefter udtaler Overfredningsnævnet enstemmigt:

Det følger af Overfredningsnævnets ovenstående beslutninger, at der må foretages enkelte ændringer af fredningsbestemmelserne i fredningsnævnets kendelse. Da naturbeskyttelsesloven ikke afgiver hjemmel for, at en fredningsafgørelse kan forlange kommunevejen Stranderød opretholdt som offentlig vej, må bestemmelsen herom ændres til, at vejen ikke må nedlægges. Overfredningsnævnet kan i øvrigt i det væsentlige tiltræde realiteten i de fredningsbestemmelser, som fredningsnævnet har fastsat.

Idet fredningsnævnets kendelse af 5. februar 1992 ophæves, fastsætter Overfredningsnævnet følgende fredningsbestemmelser for det ca. 60 ha store område, som er afgrænset på kortet der hører til Overfredningsnævnets afgørelse (fredningskortet), og som helt eller delvis omfatter matr.nr. 2 og 1362 Rinkenæs Ejerlav, Rinkenæs, og matr.nr. 122 Bækken, Rinkenæs:

Fredningsbestemmelser

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

§ 2. Bevaring af området.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane, jf. § 9. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske tilplantning eller opføres bebyggelse, medmindre dette er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Arealanvendelsen.

Det følger af § 2, at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må ikke yderligere opdyrkes, men der må foretages sædvanlige driftsomlægninger, herunder til græsning. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne henligger udyrkede.

Skovdrift på de eksisterende skovarealer kan ligeledes fortsætte.

Arealerne må ikke yderligere afvandes. Rørlagte vandløb kan åbnes. Åbne vandløb må efter tilladelse fra Sønderjyllands amtsråd gives et mere naturligt forløb, men deres forløb må i øvrigt ikke ændres ved f.eks. rørlægning eller regulering.

Vandhuller og vådområder, herunder kunstigt anlagte, skal bevares og kan forbedres som led i naturplejen efter § 9, pkt. i, eller § 11.

§ 4. Beplantning.

Der må ikke tilplantes med træer eller buske, selv om dette ville være lovligt efter landbrugsloven. Der må heller ikke etableres nye levende hegn.

Eksisterende skov skal bevares, og det pålægges ejeren at foretage fornøden genplantning.

Eksisterende krat, levende hegn og beplantninger langs veje samt fritstående træer og trægrupper skal bevares. Genplantning må kun foretages som led i naturplejen efter § 9, pkt. i, eller § 11 og skal da ske med egnskarakteristiske løvfældende træer og buske af dansk oprindelse. I levende hegn må der udtyndes, men store træer i hegnet skal bevares.

§ 5. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane, jf. § 9, pkt. e.

§ 6. Bebyggelse og andre anlæg samt transportable indretninger.

Der må ikke opføres bygninger, herunder skure, boder o.lign.

Der må ikke etableres andre faste konstruktioner eller anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes faste hegn, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingplads, ride- eller springbane, væddeløbs-, motor- eller skydebane eller oplags- og losseplads. Til jordbrugsmæssige formål må der dog hegnes med almindelige kreaturhegn i indtil 1,2 m højde, og i forbindelse med anlæg af golfbane må der anbringes de indretninger, som er nævnt i § 9, pkt. a og g.

Der må ikke anbringes telte, biler, campingvogne, udrangerede landbrugsmaskiner og lignende flytbare indretninger.

§ 7. Veje.

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages regulering af eksisterende veje. Vejen Stranderød (kommunevej nr. 75) skal opretholdes som vej.

§ 8. Forurening af naturen.

Der må ikke henlægges affald eller foretages oplag.

Der må ikke foregå kraftig gengivelse af musik eller bruges højttaleranlæg o. lign.

§ 9. Golfspil.

De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må anvendes til golfspil på følgende betingelser:

a. Før anlæg af golfbane påbegyndes, skal fredningsnævnet have godkendt et detailprojekt samt en plan for naturplejen. Detailprojektet skal overholde bestemmelserne nedenfor i pkt. b-e. Detailprojektet skal således omfatte offentlighedens adgang og kan indeholde tilvejebringelse af opholdsarealer med enkelte bænke og anbringelse af skiltning m.v. af hensyn til offentlighedens færdsel og ophold i området. Før fredningsnævnet godkender detailprojektet og planen for naturplejen, skal Sønderjyllands amt, Gråsten kommune, Gråsten statskovdistrikt og Danmarks Naturfredningsforening have haft lejlighed til at udtale sig.

b. I detailprojektet skal indgå et stisystem i princippet som vist på fredningskortet. Disse stier skal ved ejerens foranstaltning være anlagt, når golfbanen tages i brug. Nyanlagte stier må kun være naturstier uden fast belægning. Alle stierne skal vedligeholdes af ejeren, så længe arealerne helt eller delvis benyttes til golfspil.

c. De enkelte baner skal placeres således, at man kan færdes på stierne i området (herunder Gendarmstien) og på vejene Stranderød og Fjordvej med et minimum af risiko for at blive ramt af en golfkugle.

d. Der må ikke placeres greens og bunkers syd for "Høffelbjerg".

e. Ved etablering af banerne må terrænændringer på greens og tee-steder ikke overstige 40 cm i forhold til eksisterende, naturligt terræn.

f. Skrånterne i bunkers skal holdes græsbeklædt, og sandet i bunkers skal være så mørkt som muligt.

g. Der må ikke anbringes andet synligt udstyr på golfbanen end nødvendige flag og stænger på greens. Der må ikke foregå nogen form for reklamering.

h. I hele det område, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må der kun gødskes og sprøjtes med insekt- eller ukrudtsbekæmpelsesmidler på stier, greens, tee-steder og fair-ways.

i. Ejeren skal fjerne selvsåede træer og buske uden for eksisterende skov og i øvrigt foretage naturpleje efter den af fredningsnavnet godkendte plan, jf. pkt. a.

j. Forinden golfbanen tages i brug, skal den eksisterende minkfarm og hjortefarm på ejendommen være nedlagt, og al eksisterende bebyggelse (herunder foderhuse) samt alle faste hegn (herunder trådhegn) og pæle skal være fjernet fra fredningsområdet.

§ 10. Offentlighedens adgang.

Den ret til at færdes i naturen, som efter naturbeskyttelsesloven tilkommer offentligheden, udvides og begrænses således:

a. Hvis området helt eller delvis anvendes til golfspil, har offentligheden kun ret til at færdes til fods på de stier m.v., der er nævnt i § 9, pkt. a og b, og vist skitse-mæssigt på fredningskortet med stiptet linie.

b. Hvis der ikke inden udgangen af 1994 er anlagt golfbane i området, har offentligheden ret til at færdes til fods på de stier, der er vist på fredningskortet med priklinie. Det pålægges Sønderjyllands amt - i den udstrækning, hvori forløbet ikke er sammenfaldende med vejen Stranderød og den private fællesvej - at anlægge og vedligeholde disse stier som naturstier uden fast belægning. Erstatningen til ejeren i anledning af stianlægget fastsættes af fredningsnævnet og udredes med 75 % af staten og 25 % af Sønderjyllands amtskommune.

c. Hvis der efter anlæg af stier i henhold til pkt. b anlægges golfbane i området, nedlægges disse stier, og en eventuel til ejeren udbetalt erstatning vil være at tilbagebetale.

d. For offentlighedens færdsel i området gælder følgende regler: Hunde, der medtages ved færdsel på stier, skal føres i snor. De ordensregler, der i øvrigt måtte blive fastsat af Sønderjyllands amt med fredningsnævnets godkendelse, skal overholdes.

§ 11. Naturpleje.

Til opfyldelse af fredningens formål har Sønderjyllands amt ret til uden udgift for ejeren at lade udføre naturpleje. Enhver plejeforanstaltning skal være tiltrådt af ejeren eller - i mangel af ejerens samtykke - godkendt af fredningsnævnet.

Det pålægges Gråsten kommune at foretage naturpleje på vejen Stranderød (kommunevej nr. 75) efter aftale med Sønderjyllands amt eller efter fredningsnævnets godkendelse af plejeforanstaltningen.

§ 12. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles efter reglerne i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

§ 13. Ophævelse af tidligere fredninger.

Følgende fredninger ophæves:

a. Fredningsdeklaration af 11. januar 1953 (Benniksgaardfredningen), tinglyst den 26. november 1953 på matr.nr. 2 Rinke­næs Ejerlav, Rinke­næs.

b. Overfredningsnævnets kendelse af 24. april 1962 (Brændstoftfredningen) for så vidt angår de arealer, der er omfattet af nærværende fredningsafgørelse, samt for så vidt angår den ret, som ved kendelsen blev tillagt ejeren af matr.nr. 2 Rinke­næs Ejerlav, Rinke­næs, til på den fredede del af ejendommen at opføre et sommerhus eller en aftagtsbolig.

c. Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1980 (Bækkenfredningen) for så vidt angår matr.nr. 122 Bækken, Rinke­næs.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen

overfredningsnævnets formand